

**Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.**

Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

**Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå å r.f.**

Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

13.6.2018

**ASIA: Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu
ry. hakee rahoitusta VESISTÖTALKKARI -hankkeelle
vuosiksi 2019 - 2021**

Loviisan kaupunki
Ympäristönsuojeluyksikkö, Tekninen keskus
PL 11, 07901 Loviisa

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
Runeberginkatu 17
06100 Porvoo
www.vesi-ilma.fi

Hankkeen tarkoitus

Vesistötalkkarihanke toimii kokonaisvaltaisesti alueen vesistöjen tilan, virkistyskäytön, ympäristökasvatuksen, biologisen monimuotoisuuden ja kalatalouden edistäjänä. Vesistötalkkarin toiminta-alueena on koko Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen toiminta-alue (ks. kartta s.3). Vesistötalkkarihanke toimii käytännön toimijana vesistöjen tilan ja kestäväen käytön edistämiseksi Uudenmaan ja Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelmien mukaisesti. Hankkeen toiminta tukee kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaa ja toteuttaa niitä käytännössä.

Vesistötalkkarihanke pohjautuu Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen Jokitalkkarihankkeeseen (2012-2018), jonka toiminnan tiettyjen osien jatkaminen on koettu alueella tärkeäksi. Jokitalkkarihankkeen hyväksi todettu toimintatapa laajennetaan virtavesistä järviin ja merialueelle, ja toiminta keskittyy aiempaa enemmän vesien tilan ja virkistyskäytön edistämiseen sekä lasten ja nuorten ympäristökasvatukseen.

Vesistötalkkarien myötä hankealueella on toimija, joka pystyy käytännössä toteuttamaan laaja-alaista vesistöjen ja kalaston hoitotyötä, ympäristökasvatusta, tiedotusta ja voi nopeasti reagoida hankealueen ajankohtaisiin tarpeisiin.

Vesistötalkkarihankkeessa keskeistä on:

- a) ympäristökasvatus erityisesti alueen lapsille ja nuorille
- b) melontareittien ja melontareittiesitteiden päivitys alueen joille
- c) virkistyskäyttömahdollisuuksien edistäminen
- d) vesistöjen ja kalakantojen tilan parantaminen
- e) jokitalkkaritoiminta
- f) lajisto- ja elinympäristöinventoinnit
- g) vieraslajien kartoitukset ja torjunta
- h) alueen asukkaiden ja toimijoiden neuvonta ja opastus vesiin ja vesienhoitoon liittyvissä asioissa
- i) viestintä eri medioissa ja tapahtumissa
- j) jätevesineuvonta erillisen lisärahoituksen toteutuessa

Vesistötalkkarihanke toteuttaa edellä mainittuja teemoja koko kolmivuotiskauden, mutta toimenpiteet ja painotukset voivat vaihdella alueittain ja eri ajanjaksoina. Hankkeen toimenpiteistä ja alueellisesta kohdistamisesta sovitaan rahoittajatahojen kanssa ja rahoittajilla on mahdollisuus vaikuttaa hankkeen sisältöön omalla alueellaan.

Hanke voi valmistella ja olla osallisena sellaisissa laajemmissa hankkeissa ja toimenpiteissä, joiden toteuttaminen vaatii erillisrahoitusta.

Kuva 1. Hankealueen kartta

Hankkeen toteuttajataho

Hanketta koordinoi ja toteuttaa Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys (jatkossa vesien ja ilmansuojeluyhdistys), jonka työntekijöillä on pitkä kokemus ja vankka paikallistietämys hankealueen vesistöistä sekä erityisosaamista monipuolisen ja kattavan Vesistötalkkarihankkeen toteutukseen.

Hankkeen toiminnan seurantaryhmänä toimii vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen hallitus, jossa on edustettuina laaja-alaisesti sekä virkamies- että yrityspuolen edustajia koko hankkeen toimialueelta. Hanke tekee tiivistä yhteistyötä mm. ELY-keskusten (tulevien maakuntaliittojen kanssa), koulujen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Hankkeen rahoitus

Hankkeen perusrahoitus koostuu alueellisten toimijoiden panostuksesta ja valtion eri sektoreiden rahoituksesta. Rahoitusmallin kattava paikallinen osuus mahdollistaa ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämisen, jolloin pienillä rahoittajakohtaisilla osuuksilla saadaan hankealueelle resurssit monipuolisen ja tuloksekkaan hankkeen toteuttamiselle.

Haemme Loviisan kaupungilta 5000 euron vuosittaista rahoitusta hankkeen toimintaan vuosina 2019 - 2021 koko hankkeelle yhteisen ja oheistetun toimintasuunnitelman mukaisesti.

Toivomme teiltä yhteydenottoa 31.8.2018 mennessä ja tulemme tarvittaessa keskustelemaan ja suunnittelemaan hankkeen tarkempaa alueellista sisältöä. Sisältöä voidaan tarkentaa myös hankkeen kuluessa.

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen puolesta:

Juha Niemi
Toiminnanjohtaja
050-571 0335
juha.niemi@vesi-ilma.fi

Sampo Vainio
hankekoordinaattori
050-592 2514
sampo.vainio@vesi-ilma.fi

**Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.**

Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

**Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå å r.f.**

Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

Vesistötalkkari -hankkeen toimintasuunnitelma vuosina 2019 - 2021:

Ympäristökasvatus

Hankkeessa tehdään ympäristökasvatusta koko hankealueella vuoden ympäri. Ympäristökasvatusta tehdään yhteistyössä koulujen, päiväkotien, kerhojen, aikuisopiskelijoiden ja yhdistysten kanssa sekä erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Koulujen oppilaat ja muut ympäristökasvatustoimintaan osallistuvat pääsevät itse mukaan käytännön toimintaan ja seuraamaan toimiensa vaikutuksia. Toiminta on käytännönläheistä ja pääsääntöisesti ulkona tapahtuvaa ja sillä konkreettisesti parannetaan oman lähiympäristön tilaa ja lisätään lähiluonnon tuntemusta.

Toiminta käsittää kertaluontoisia tapahtumia tai toiminta voi olla jatkuvaa siten, että yhteistyöprojekteissa seurataan jonkin toimenpiteen vaikutuksia tai ilmiön kehittymistä. Yhteistyö monien koulujen kanssa on vakiintunut ja jonkin toimenpiteen seuraamisessa tai toteuttamisessa voi olla jo vuosien tausta. Yhteistyö jatkuu vanhojen yhteistyökumppaneiden kanssa ja toiminta laajennetaan eri puolille hankealuetta uusiin kouluihin.

Vesistötalkkarihankkeen toiminta tukee koulujen ilmiöpohjaista opetussuunnitelmaa ja antaa kouluille eväitä hyödyntää jatkossa myös itse paremmin koulujen lähiympäristön tarjoamia opetusmahdollisuuksia.

Virkistyskäyttö

Melontareittiesitteiden päivittäminen, sähköisten esitteiden laadinta ja reittien kunnostus

Sipoonjoen, Mustijoen, Porvoonjoen, Ilolanjoen, Koskenkylänjoen, Loviisanjoen ja Taasianjoen melontareittien tila selvitetään ja melontareittiesitteet uusitaan. Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys laati toimialueensa seitsemälle joelle melontareittiesitteet vuosina 2003-2005. Esitteiden tiedot ovat vanhentuneet ja esitteiden painokset ovat loppuneet. Hankkeessa tarkastetaan reittien kunto ja selvitetään tarvittavat parannustoimenpiteet sekä reittien

laajentamismahdollisuudet sivujoissa. Toimiviksi koetut haitariesitteet melontareiteille uudistetaan, vanhentuneet tiedot päivitetään ja esitteistä laaditaan myös sähköiset versiot. Melontareittien ja uudistettujen esitteiden avulla jokien virkistyskäyttöä ja virkistyskäyttöarvoa on mahdollista kohentaa merkittävästi.

Hanke laatii esitteet, joita eri tahojen on mahdollisuus tilata omarahoitteisesti. Sähköiset esitteet tulevat kaikkien saataville vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen kotisivuille ja ne ovat sieltä vapaasti saatavilla tai linkitettävissä muille sivuille.

Ulkoilu, retkeily, uinti yms.

Vesistöt ja rannat tarjoavat erinomaisia virkistyskäyttömahdollisuuksia aivan taajamienkin tuntumassa. Esimerkiksi ulkoilu- ja retkeilyreittejä voi kehittää nykyisestä ja edesauttaa suunnitteluasteella olevien toteutumista. Hyvän aluetuntemuksen puolesta vesistötalkkarit osallistuvat virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamiseen eri vaiheissa ideoinnista ja kaavoituksesta käytännön toteutukseen.

Kalastusmahdollisuuksien parantaminen

Uuden kalastuslain tuomien rajoitusten vuoksi kalastusmahdollisuudet virtavesissä ovat rajoitetumpia ja kalastuksen järjestäminen vaatii uusia toimenpiteitä. Jokien suvantoalueille kunnostetaan kalastusrantoja yhteistyössä paikallisten tahojen kanssa korvaamaan onkikäytöstä poistuneita koskialueita. Samassa yhteydessä kalastajien pääsyä vesille omalla veneellä tai kanootilla parannetaan.

Koskialueiden kalastuslupamahdollisuuksia edistetään yhteistyössä osakaskuntien ja kalatalousalueiden kanssa.

Hankkeessa huomioidaan erityisryhmät kuten liikuntarajoitteiset, joiden kalastusmahdollisuuksia hankealueella kartoitetaan ja edistetään tekemällä aloitteita tai kunnostamalla rantoja ja kalastuslaitureita.

Kalakantojen hoito ja seuranta

Hanke toteuttaa pienimuotoisesti lohikalojen tuki- ja kotiutusistutuksia mäti-istutuksin. Hankkeella on valmius toteuttaa laajempia mäti-istutuksia erillistoimeksiantoina. Hanke koordinoi virtavesien istutuksia kokonaisuutena ja toimii tarvittaessa poikasistukkaiden vastaanottajana maastossa.

Hanke valmistelee kalataloudellisia kunnostustoimia ja toteuttaa pieniä talkoo-tyyppisiä kunnostuksia hankkeen osallisten tahojen kanssa. Hanke avustaa paikallisten kunnostustoimien toteuttamisessa ja tarvittaessa ohjaa kunnostustoimia maastossa. Laajempia kunnostustoimia on mahdollista toteuttaa erillisinä toimeksiantoina.

Hanke toteuttaa kalakantojen tilan ja kehittymisen seuranta koekalastuksin ja mm. kalateiden toimintaa seuraamalla.

Kalateiden toimintakuntoa seurataan ja tehdään tarvittavia ylläpitotoimia (tukosten poisto, siistiminen, rakenteiden tarkastus...). Sulkulaitteilla varustetut kalatiet avataan ja suljetaan veloitteiden mukaisesti.

Vesistötalkkarit osallistuvat kalastuksenvalvontaan ja ohjaukseen valtuutuksiansa puitteissa.

Viestintä ja neuvonta

Vesistöihin ja kaloihin liittyvistä ajankohtaisista aiheista tiedotetaan eri tiedotusvälineissä.

Sosiaalisessa mediassa toimitaan aktiivisesti ja sitä kautta voidaan vastata yksityisten kansalaisten kysymyksiin. Hanke ylläpitää neuvovaa facebook-sivua, jossa jokitalkkari neuvoo paikallisen aluetuntemuksen perusteella vesistöjä ja kalastusta koskevissa asioissa. Ensimmäinen jokitalkkarihanke käynnistettiin vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen toimesta ja sittemmin toimintaa on käynnistetty myös muualla maassa. Jokitalkkari-termi on alueella tuttu ja sitä käytetään jatkossakin viestinnässä ja neuvonnassa.

Viranomaisille, konsulteille yms. toimitetaan tietoa ja avustetaan siten lupa-päätöksissä ja lausuntojen laatimisessa. Yhdistys laatii lausuntoja tarvittaessa myös omissa nimissään.

Kalastussäännöistä ja –luvista tiedotetaan eri medioissa ja keskeisiin kohteisiin laaditaan opasteita ja sijoitetaan ne maastoon.

Hanke avustaa vuonna 2019 aloittavien uusien kalatalousalueiden järjestäytymistä ja toiminnan käynnistämistä.

Hanke antaa asiantuntija-apua yhdistyksille ja muille tahoille vesistökunnostuksiin liittyvissä hankkeissa.

Hanke raportoi toiminnastaan vuosina 2019 ja 2020 väliraportein ja vuonna 2021 laadittavalla loppuraportilla.

Haja-asutusalueen kiinteistökohtaiset jätevesien puhdistusjärjestelmät tulee olla jätevesiasetuksen (157/2017) vaatimusten mukaisia 31.10.2019 mennessä. Vesistötalkkarihankeella on valtion erillisrahoituksen järjestyessä valmius toteuttaa kuntakohtaista jätevesineuvontaa.

Lajisto- ja elinympäristökartoitukset ja vieraslajien huomioiminen

Vesistötalkkarit keräävät vieraslajihavaintoja koko hankealueelta kuntakohtaisiin esiintymiskarttoihin ja vieraslajien torjumiseen järjestetään talkoita ja tempauksia. Hankkeella on mahdollisuus tehdä kalataloudellisia kartoituksia ja pienimuotoisia vesistöselvityksiä. Kartoituksia ja inventointeja voidaan hyödyntää esimerkiksi vesistöjen tilan luokittelussa ja ympäristöarvoja arvioitaessa.

Hanke voi vastata äkillisiin selvitystarpeisiin, kuten maastokatselmuksent ja näytteiden keruu esimerkiksi leväkukinnoista, kalakuolemista tms.

Porvoonjoen neuvottelukunta

Vesistötalkkarihanke ottaa hoitaakseen Porvoonjoen yhteistyöryhmän toiminnan koordinoinnin ja järjestelyn. Porvoonjoen yhteistyöryhmä on vuonna 2018 muodostettu yhteistyötaho, joka tuottaa Porvoonjoen vesistö- ja valuma-alueelle toimenpideohjelman ja jatkossa edistää ja seuraa ohjelman toteutusta.

Hankkeen rahoitus

Osuus rahoituksesta	€
ELY-keskukset/maakuntahallinto/ministeriöt	30 000
Askolan kunta	3000
litin kunta	1000
Hollolan kunta	3000
Kärkölän kunta	1000
Lahden kaupunki	7000
Lapinjärven kunta	2000
Loviisan kaupunki	5000
Myrskylän kunta	1000
Mäntsälän kunta	4000
Orimattilan kaupunki	3000
Pornaisten kunta	2000
Porvoon kaupunki	5000
Pukkilan kunta	2000
Sipoon kunta	5000
Porvoon-Sipoon kalatalousalue	7000
Mustijoen-Porvoonjoen kalatalousalue	4000
Lapinjärven-Koskenkylänjoen kalatalousalue	4000
Lahti Aqua Oy	10 000
Orimattilan Vesi Oy	3000
Porvoon vesi	6000
Nivos Oy	5000
Porvoon Energia Oy	3000
Borealis Polymers Oy	5000
Neste Oil Oy	5000
Lisäksi hankkeelle haetaan rahoitusta muista lähteistä, kuten säätiöt, rahastot, yhdistykset, yritykset, EU.	
Yhteensä:	126 000